

Αξιολόγηση μεταφράσεων ιταλικής – ελληνικής γλώσσας

Ενότητα 6: Συγκέντρωση παράλληλων κειμένων
προς μετάφραση με θέμα την ενδυμασία

Κασάπη Ελένη

Τμήμα Ιταλικής Γλώσσας και Φιλολογίας

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Άδειες Χρήσης

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό υπόκειται σε άδειες χρήσης Creative Commons.
- Για εκπαιδευτικό υλικό, όπως εικόνες, που υπόκειται σε άλλου τύπου άδειας χρήσης, η άδεια χρήσης αναφέρεται ρητώς.

Χρηματοδότηση

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό έχει αναπτυχθεί στα πλαίσια του εκπαιδευτικού έργου του διδάσκοντα.
- Το έργο «Ανοικτά Ακαδημαϊκά Μαθήματα στο Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης» έχει χρηματοδοτήσει μόνο τη αναδιαμόρφωση του εκπαιδευτικού υλικού.
- Το έργο υλοποιείται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και από εθνικούς πόρους.

Εντοπισμός ερμηνεύσιμων σημείων

- Στις μέχρι τώρα διαλέξεις έχουν παρουσιαστεί κανόνες ερμηνείας εικονικών, γλωσσικών και εξωγλωσσικών σημείων.
- Αυτό είναι το πρώτο απαραίτητο βήμα για να γίνει μία μετάφραση: να εντοπιστούν ερμηνεύσιμα σημεία, δηλαδή σημεία που μπορούν να αποκωδικοποιηθούν στο πρωτότυπο από το μεταφραστή, να αναδιατυπωθούν με άλλους κώδικες στη μετάφραση και να οδηγηθεί το μετάφρασμα στη γλωσσική και πολιτισμική κοινότητα της μεταφραστικής εντολής.

Πολιτισμός και νοήματα πρωτοτύπου κειμένου

- Για να γίνει μία μετάφραση, πρέπει να κατανοηθούν από τον μεταφραστή πρωτίστως τα νοήματα του πρωτότυπου τα οποία, για να κατανοηθούν, θα πρέπει να του είναι γνωστό το θέμα στο οποίο αναφέρονται, ο πολιτισμός του πρωτοτύπου καθώς και ο πολιτισμός της μετάφρασης.
- Δεν μπορεί να κατανοηθεί χωρίς δυσκολίες ένα κείμενο το οποίο περιλαμβάνει αντικείμενα που δεν υπάρχουν στον πολιτισμό του μεταφραστή ή αν πάλι υπάρχουν, τα αγνοεί ο ίδιος.

Διαδικασία κατανόησης πρωτότυπου κειμένου

- Για να γίνει κατανοητό ένα πρωτότυπο, ο μεταφραστής διατηρεί τον δικό του γλωσσικό πολιτισμό και προσπαθεί, με διαγλωσσικά και διαπολιτισμικά εφόδια να μπει στον πολιτισμό του πρωτότυπου.
- Για να μπορέσει ο μεταφραστής να διατηρηθεί ως βελτιστοποιητικός, διαγλωσσικός και διαπολιτισμικός μεσολαβητής, στο χώρο της διαδικασίας εκάστης μετάφρασης, πρέπει να ξεκινήσει να ερμηνεύει αυτά που γνωρίζει και όχι αυτά που του είναι άγνωστα.
- Κατόπιν, πρέπει να κατανοήσει το θέμα του κειμένου. Μετά την κατανόηση του θέματος, πρέπει να βρει ένα ομοίτυπο παράλληλο στα ελληνικά για να καταλάβει όλες τις υπάρξεις και τις οντότητες που υπάρχουν στο πρωτότυπο και να αποφασίσει πως θα τις μεταφέρει στα ελληνικά.

Αποδοχή μετάφρασης από τον αναγνώστη

- Μία μετάφραση ζει σε μια γλωσσική και πολιτισμική κοινότητα όταν είναι αποδεκτή από τον αναγνώστη που μιλά την ίδια γλώσσα στην οποία παραδόθηκε η μετάφραση από τον μεταφραστή. Ένας Έλληνας δεν μπορεί να δεχτεί μία μετάφραση αν δεν είναι «ντυμένη» με ελληνικές μορφές, συντακτικές δομές και ελληνικό πολιτισμό.

Τοπωνύμια και αντίθετα στη μετάφραση

- Σε περίπτωση ύπαρξης τοπωνυμίων, στην ιταλική γλώσσα, πρέπει να αποδίδονται στα ελληνικά με ελληνικό αλφάβητο και τη σωστή ξενική προφορά.
- Οι μεταφράσεις είναι σωστές όταν εμφανώς φέρουν πρότυπα που υπάρχουν στη γλωσσική κοινότητα στην οποία στοχεύουν. Βοηθούν πολύ στις δυσκολίες παγίωσης λύσεων τα αντίθετα, περισσότερο από τα συνώνυμα (να υπάρχει η σκέψη ότι εφόσον υπάρχει ένα συστατικό Α θα υπάρχει και ένα αντίθετό του Β (άσπρο- μαύρο, bianco-nero).

Συμμετρίες και ασυμμετρίες μεταξύ ιταλικής και ελληνικής γλώσσας

- Μεταξύ ιταλικών και ελληνικών υπάρχουν αρκετές συμμετρίες και άλλες τόσες ασυμμετρίες.
 - Για παράδειγμα στον κάθετο προσανατολισμό στον χώρο τα αντίθετα πηγαίνουμε ανάποδα στα ελληνικά σε σχέση με τα ιταλικά (*sotto-sopra*, πάνω-κάτω). Όταν υπάρχει στο κείμενο το «*avere*» δεν αποδίδεται πάντα ως «έχω».
 - Επίσης, αν μία λέξη είναι στη μία γλώσσα γένους αρσενικού δεν είναι απαραίτητα και στην άλλη να είναι του ιδίου γραμματικού γένους. Εάν είναι πληθυντικού αριθμού στην ιταλική, μπορεί να είναι ενικού αριθμού στην ελληνική.

Σημασιολογική απόδοση στη μετάφραση

- Εκφράσεις που δεν υπάρχουν αντίστοιχές τους στην ελληνική, πρέπει να εξευρεθεί ο τρόπος να αποδοθούν στην ελληνική γλώσσα (πρόταση: να βρουν οι φοιτητές το ισοδύναμο στην ελληνική λέξης «moda calzaturiera») σημασιολογικά κι όχι φορμαλιστικά.
- Ο G. Toury συστήνει τα υπερώνυμα: όταν ο μεταφραστής δεν μπορεί να εξειδικεύσει, τότε κατά τον Toury, επιλέγει το γενικότερο ισοδύναμο στην νοηματοδότηση.

Ομαδοσυνεργατική μετάφραση

- Στη μετάφραση, ο μεταφραστής πρέπει να είναι θετικός έναντι του αναγνώστη.
- Οι καλύτερες μεταφράσεις θεωρούνται πλέον οι ομαδικές/ο κάθε μεταφραστής συνεισφέρει με το δικό του πλούτο στο προϊόν.
- Δεν θεωρείται μειονέκτημα στην μετάφραση και τον μεταφραστή, η αναζήτηση λύσεων, σε δύσκολες επιλογές, από κάποιον άλλο ομιλητή ή μεταφραστή της γλώσσας στόχου.

Σημείωμα Αναφοράς

Copyright Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, Κασάπη Ελένη.
«Αξιολόγηση μεταφράσεων ιταλικής – ελληνικής γλώσσας. Συγκέντρωση παράλληλων κειμένων προς μετάφραση με θέμα την ενδυμασία.». Έκδοση: 1.0. Θεσσαλονίκη 2015. Διαθέσιμο από τη δικτυακή διεύθυνση: <http://eclass.auth.gr/courses/OCRS234>.

Σημείωμα Αδειοδότησης

Το παρόν υλικό διατίθεται με τους όρους της άδειας χρήσης Creative Commons Αναφορά - Παρόμοια Διανομή [1] ή μεταγενέστερη, Διεθνής Έκδοση. Εξαιρούνται τα αυτοτελή έργα τρίτων π.χ. φωτογραφίες, διαγράμματα κ.λ.π., τα οποία εμπεριέχονται σε αυτό και τα οποία αναφέρονται μαζί με τους όρους χρήσης τους στο «Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων».

Ο δικαιούχος μπορεί να παρέχει στον αδειοδόχο ξεχωριστή άδεια να χρησιμοποιεί το έργο για εμπορική χρήση, εφόσον αυτό του ζητηθεί.

[1] <http://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/>

Τέλος ενότητας

Επεξεργασία: Μιλτιάδης Χατζής
Θεσσαλονίκη, Μάρτιος 2014

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Διατήρηση Σημειωμάτων

Οποιαδήποτε αναπαραγωγή ή διασκευή του υλικού θα πρέπει να συμπεριλαμβάνει:

- το Σημείωμα Αναφοράς
- το Σημείωμα Αδειοδότησης
- τη δήλωση Διατήρησης Σημειωμάτων
- το Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων (εφόσον υπάρχει)

μαζί με τους συνοδευόμενους υπερσυνδέσμους.

